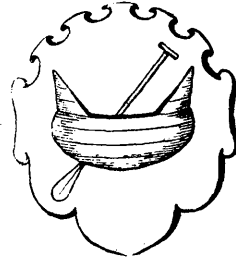

DZIENNIK

ZARZĄDU

Redakcja i Administracja
Plac Wolności 14. Tel. 28-00.
Administ. czynna od g. 9-12 w p.
Redakcja od godz. 2-3 po południu

Pr numerata: Miesięcznie zł. 1.--

M. ŁODZI.

Ogłoszenie: Wiersz nonparel. (cztery szp. na stronie) zł. 0.20—Przed tekstem zł. 0.55—za wiersz (dwie szpalty na stronie) Drobne zł. 0.05 za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie zł. 0.50

Cena egzemplarza zł. 0.25.

Nr. 37 (412)

Łódź, dnia 13 września 1927 r.

Rok IX

Treść N-ru: S. Skrzywan: Finansowe rozwiązania sprawy budowy wodociągów i kanalizacji m. Łodzi. — Miejski podatek od ładunków kolejowych. — Sprawozdanie Wydziału Opieki Społecznej Magistratu m. Łodzi za czas od 1 stycznia do 30 czerwca 1927 roku. — Biuletyn Statystyczny: Ze statystyki przywozu i wywozu m. Łodzi. — Budowa pomnika Tadeusza Kościuszki w Łodzi. — Kronika miejska. — Z życia miast polskich. — Ogłoszenia.

S. SKRZYWAN

Naczelný Inżynier
Wydziału Kanalizacji i Wodociągów
Magistratu m. Łodzi.

Finansowe rozwiązanie sprawy budowy wodociągów i kanalizacji m. Łodzi.

Jednem z najpoważniejszych zagadnień przyszłego Samorządu Miejskiego będzie dalsze prowadzenie robót kanalizacyjnych i powzięcie ostatecznej decyzji w sprawie rozpoczęcia budowy wodociągu.

Obecne Władze miejskie zrobiły początek, rozwiązując należycie zagadnienie techniczne sposobu wykonania roboty i zapoczątkowując budowę kanalizacji. Ale do końca jeszcze daleko!

Aby choć w słabym stopniu przyczynić się do wyświeślenia tej doniosłej sprawy, pozwalam sobie podać niniejsze uwagi:

Pierwsza serja robót wodociagowych dostarczyć ma dziennie 37.500³ wody. Przy obecnej liczbie mieszkańców, dochodzącej do 600.000 i przy znacznej ilości fabryk — jest to ilość wody nieznaczną i na jej zapotrzebowanie po kilku latach eksploatacji można bezwzględnie liczyć. Odpowiada ona liczbie 10 do 11 milionów m³ wody rocznie.

Na budowę wodociągu potrzeba przy dzisiejszych cenach netto 5.500.000.— dolarów. Do sumy tej należy dodać:

a) procenty i amortyzację za 4 lata budowy, w przypuszczeniu, że suma całkowitej pożyczki wpłynie w 4-ch ratach na początku każdego roku budowy,

b) procenty i amortyzację za 4 lata eksploatacji, licząc, że w ciągu tych czterech lat dochód zę sprzedawanej wody będzie równomiernie wzrastał i w końcu 4-go roku dojdzie do normy. W tem przypuszczeniu suma procentów może być obliczona nie na 4, lecz na 2 lata,

c) stratę na kursie emisyjnym (około 10⁰/₁₀₀ od sumy nominalnej).

Przypuszczając, że pożyczka będzie oprocentowana na 6¹/₂⁰/₁₀₀ rocznie, że amortyzacja (początkowa) wyniesie 1¹/₂⁰/₁₀₀ — razem 8% rocznie, otrzymamy w przybliżeniu następujące liczby:

Suma nominalna pożyczki wyniesie	10.000.000.—	dol.
Wpłata na początku każdego roku po	2.500.000.—	dol.
Procenty i amortyzacja w pierwszym roku	— 200.000.—	dol.
„ „ w drugim roku	— 400.000.—	„
„ „ w trzecim roku	— 600.000.—	„
„ „ w czwartym roku	— 800.000.—	„
„ „ przez 4 lata eksploatacji (licząc za 2 lata)	— 1.600.000.—	„
Razem	3.600.000.—	dol.

Strata na kursie emisyjnym — 10 proc. od sumy netto (5.500.000.— + 3.600.000.—)	=	910.000.—	„
Ogółem		4.510.000.—	dol.

Nominalna suma pożyczki wyniesie okragło:

Na budowę netto	— 5.500.000.—	dol.
Na koszt pożyczki	4.510.000.—	„
Razem okragło	10.000.000.—	dol.

Roczna opłata od tego nominatu wynosi 800.000.— dol., czyli okragło 7.200.000.— złotych. Do tego należy dodać koszty eksploatacji wodociągu, które wyniosą okragło 1.500.000.— zł. Czyli razem wydatek roczny na wodociąg wyniesie okragło — 9.000.000.— zł.

Aby wydatek ten pokryć, należałoby wodę sprzedawać po 1 zł. za 1 m³. Jednakże cena ta jest zbyt wygórowaną i na nią liczyć nie można; cena normalna dla Łodzi za 1 m³ wody musi być określona na 50 gr.

Oznaczając cenę sprzedażną wody na 50 gr. za 1 m³, otrzymamy przewidywany dochód brutto z wodociągu — 5.000.000.— zł. rocznie i Miasto, dla pokrycia procentów i amortyzacji pożyczki, musiałoby przez czas trwania pożyczki (t. j. od dziewiątego roku po jej zaciągnięciu i do końca jej amortyzacji, to znaczy przez przeciąg 12 do 17 lat) dopłacać rok rocznie z własnych funduszków budżetowych — 4.000.000.— zł.!

Aby tego uniknąć, należy pójść inną drogą, a mianowicie: przeprowadzić budowę sieci kanalizacyjnej własnymi środkami bez uciekania się do pożyczki zewnętrznej, a opierając budowę tę na środkach, asygnowanych w miarę możliwości z budżetu miejskiego.

Praktyka dotychczasowa wykazała, że z budżetu miejskiego może być okrojona na ten cel suma okragło 4.000.000.— rocznie. Jeżeli tak się stanie, to pierwsza serja robót kanalizacyjnych, obejmująca najbardziej zabudowaną część miasta, będzie ukończona za lat 8, t. j. w roku 1935.

Przytem już od roku 1929, o ile wprowadzony zostanie proponowany podatek kanałowy, do kasy miejskiej zacznie wpływać dochód z eksploatacji nowej sieci kanałowej; dochód ten, według przybliżonych obliczeń, w roku 1930 osiągnie sumę 1.000.000.— zł., następnie, w miarę rozszerzania sieci, będzie wzrastać i w roku 1935, t. j. po ukończeniu całkowitej sieci, osiągnie sumę 4.000.000.— zł. Po roku 1935 suma ta będzie przeznaczona na pokrycie deficytu z pożyczki wodociągowej, zaś w okresie 1930 — 1935 będzie mogła być użyta bądź na przyspieszenie robót

kanalizacyjnych, bądź na zmniejszenie sum, asygnowanych przez Miasto na budowę kanalizacji.

Z powyższych rozumowań wyciągnąć należy następujące wnioski:

1) Najbardziej racjonalnym i oszczędnym sposobem rozwiązania zagadnienia wodociągowo-kanalizacyjnego byłoby przeznaczenie z budżetu miejskiego rokrocznie przez szereg lat na ten cel sumy 4,000,000,— zł. Za tę sumę początkowo byłaby wykonywana kanalizacja; mając na względzie, że już w 1929 roku kanalizacja zacznie dawać dochód i licząc, że dochód ten obracany zostanie na rozszerzanie robót kanalizacyjnych, można z całą stanowczością twierdzić, że już w roku 1933 pierwsza serja robót kanalizacyjnych o długości 118 klm. zostanie ukończona! Wówczas wpływ z podatku kanałowego wyniesie 4,000,000 zł., wpływ z budżetu miejskiego — 4,000,000,— zł., razem stanowić to będzie sumę 8,000,000,— zł. rocznie i na tę sumę roczną mogłyby być zakrojone roboty wodociągowe. Przy takiej intensywności — wodociąg mógłby być wykonany całkowicie (w zakresie pierwszej serji) w ciągu 6-ciu lat, t.j. do roku 1939 włącznie.

Przy tej kombinacji za 12 lat od dziś Miasto rozporządzać będzie dochodem z kanalizacji (4,000,000,— zł.) i z wodociągu (suma dochodu z wodociągu będzie stopniowo wzrastać i mniej więcej w ciągu 4-ch pierwszych lat eksploatacji osiągnie cyfrę 5,000,000,— zł.) oraz będzie mogło dochód ten używać według własnego uznania, bądź na dalszą rozbudowę wodociągów i kanalizacji, bądź na inne cele ogólno-miejskie.

2) Powyższa kombinacja daje możność wykończenia wodociągu w roku 1939. Jest to okres nieco przydługi, chociaż, zdaniem mojem — najzupełniej możliwy ze względu na to, że Łódź wodę studzienną, aczkolwiek marną, ale w dostatecznej ilości posiada!

Aby okres ten skrócić możnaby uciec się do pożyczki zewnętrznej. W takim razie już za 4 lata, t. j. w roku 1932, można byłoby mieć gotowy wodociąg. Ale przy zaciąganiu pożyczki zewnętrznej należy być nadzwyczaj ostrożnym i należy przestrzegać następujących postulatów:

a) pożyczka nie może być brana na warunkach gorszych, niż wyżej powiedziano, a zatem oprocentowanie wraz z amortyzacją nie mogą przekraczać 8%, kurs emisyjny nie może być niższy od 90 za 100. Przy gorszych warunkach pożyczkowych samowystarczalność wodociągu i kanalizacji stanie się fikcją!

b) pożyczka w żadnym razie, nawet chwilowo, nie może być użyta na budowę kanalizacji, która całkowicie musi być wykonana z własnych funduszy. W przeciwnym razie przewidywany dochód z kanalizacji musiałby być użyty na oprocentowanie i amortyzację długu kanalizacyjnego. a nie na pokrycie deficytu wodociągowego; i znowu samowystarczalność wodociągu i kanalizacji stałaby się fikcją!

c) pierwsza serja robót kanalizacyjnych musi być całkowicie wykonana z funduszy miejskich.

Rozpatrzmy teraz, która z dwóch powyższych kombinacji jest bardziej korzystna dla Miasta pod względem finansowym: t

W pierwszym wypadku, przy wykonywaniu całej inwestycji z funduszy miejskich, (bez pożyczki) będzie wydatkowane:

Roboty	W latach	Z budżetu miejskiego	Dochody z ka- nalizacji	Razem zł.
Kanalizacja	1928 — 1933	24 000.000.—	10.000.000.—	34.000.000.—
Wodociąg	1934 — 1939	24.000.000.—	24.000.000.—	48.000.000.—
	Razem	48.000.000.—	34.000.000.—	82.000.000.—

Już w roku 1940 inwestycja zacznie dawać dochód na rzecz Miasta w wysokości (po potrąceniu kosztów eksploatacji):

w roku	1940	—	4.000.000 zł.
"	1941	—	5.000.000 "
"	1942	—	6.500.000 "
"	1943	—	7.500.000 "
"	1944-1951		
		á 7,5 milj.	60.000.000 "
			<u>82.100.000 zł.</u>

W drugim wypadku — przy zaciągnięciu pożyczki zewnętrznej — będzie wydatkowane:

Roboty	W latach	Z budżetu miejskiego	Dochody z ka- nalizacji	Razem zł.
Kanalizacja	1928 — 1933	24.000.000.—	10.000.000.—	34.000.000.—
Wodociąg	1928 — 1932	Z p o ż y c z k i		

Z budżetu miejskiego wydatkowane więc będzie ogółem o 24 miliony mniej, niż w poprzednim wypadku, jednakże Kasa Miejska pozbawiona będzie poważnego dochodu w wysokości 82.100.000.— złotych w ciągu 12 lat, gdyż dochód ten przeznaczony będzie na spłatę pożyczki zagranicznej.

Jeśli wolno mi jest wypowiedzieć swoje w tej sprawie zdanie, to uważam za jedynie wskazaną tę drogę, którą od początku swej działalności w Łodzi idę, a mianowicie: oszczędzać z budżetu miejskiego możliwie jaknajwiększą sumę, przeznaczając ją początkowo na wykonanie robót kanalizacyjnych, następnie na budowę wodociągu; prowadzić tę budowę we własnym zarządzie najbardziej oszczędnym sposobem, kierując się zasadami ekonomiczno-gospodarczymi. Tą tylko drogą Miasto w najkrótszym czasie dojdzie do posiadania na własność poważnej inwestycji miejskiej, która w znaczeniu sanitarnym postawi wreszcie Łódź na poziomie miast zachodnio-europejskich, a w znaczeniu finansowym zabezpieczy Miastu trwałą, poważny i sprawiedliwy dochód.

Zastrzec jednak muszę, że powyżej przytoczone cyfry i kalkulacje nie są bezwzględnie ścisłe: są to cyfry przybliżone, oparte częściowo na praktyce, częściowo na przesłankach logicznych, jednakże, zdaniem moim, charakteryzują one w dostatecznym przybliżeniu sytuację i dla tego zostały przezemnie użyte.

Miejski podatek od ładunków kolejowych.

Jak wiadomo, od szeregu lat Samorząd łódzki pobiera miejski podatek od towarów, przywożonych drogami żelaznymi do Łodzi. Podatek ten inkasowany był dotychczas przez organa kolejowe

jednak w roku ubiegłym Dyrekcja Polskich Koleji Państwowych wystąpiła do Magistratu z żądaniem podwyższenia wysokości wynagrodzenia za te czynności władz kolejowych, stawiając jako termin prekluzyjny dzień 1 kwietnia r. b.

Sprawa ta była przedmiotem długotrwałych pertraktacji między Magistratem a władzami centralnymi, doprowadzając do kilkakrotnych osobistych interwencji przedstawicieli Zarządu Miejskiego w Warszawie, wspomiany zaś termin prekluzyjny ulegał po kilkakroć odroczeniu.

Wkońcu, wyczerpawszy wszelkie środki, Magistrat wystosował poniższy memoriał:

Do
Rady Ministrów
przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
w Warszawie

Jednym z poważniejszych źródeł podatkowych samorządu łódzkiego jest podatek od towarów, przywożonych drogami żelaznymi, wydatnie od szeregu lat przez władze podatkowe na zasadzie art. 12 ustawy z dnia 11/VIII 22 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747) eksploatowany.

Omawiany podatek wymierzają i pobierają na rzecz Kasy Miejskiej m. Łodzi państwowe organa kolejowe (kasy towarowe węzła łódzkiego) na mocy specjalnego upoważnienia Magistratu m. Łodzi.

Tytułem odszkodowania za czynności, związane z wymiarem i poborem tego podatku miejskiego, samorząd łódzki dotychczas wypłaca Dyrekcji Kolei Państwowych w Warszawie 5% wpływów z tego źródła.

Wyżej podana stopa procentowa obowiązywała samorząd łódzki przez szereg lat, nie ulegając jakiegokolwiek zmianie.

Dopiero w roku bieżącym — w wykonaniu okólnika Ministerstwa Komunikacji z dnia 31/VII 1926 r. Dep. III Nr. 1b 1432 — Dyrekcja Kolei Państwowych w Warszawie przy piśmie swem z dnia 16/III 1927 r. nadesłała do zaakceptowania Magistratowi m. Łodzi projekt nowej umowy, jeden z paragrafów której podwyższa dotychczasową 5% - wą normę odszkodowania za wymienione wyżej czynności do wysokości 10 proc. — wpływów podatkowych.

Na tę w tak wygórowany sposób podwyższoną przez kontrahenta normę procentową, jako krzywdzącą dotkliwie interesy miasta, Magistrat m. Łodzi zgodzić się nie mógł, wychodząc z następującego założenia:

Skoro na administrację wszystkich wpływów podatkowych, przekraczających w roku 1926 łącznie sumę zł. 17.000.000.— (w tem 60 proc. — wpływy podatków bezpośrednich, administracja których jest bardzo utrudniona i skomplikowana) samorząd łódzki wydatkował skromną sumę zł. 425.000.— t. j. zaledwie 3 proc. ogólnych wpływów podatkowych, niema uzasadnienia, by tenże samorząd za częściowe tylko nieskomplikowane funkcje administracji jednej daniny — i to daniny wybitnie pośredniej — płacił państwowym organom kolejowym aż 10 proc. swych wpływów. Biorąc za podstawę do obliczenia osiągnięty w roku 1926 wpływ z omawianego źródła podatkowego w sumie około zł. 1.200.000.—, należy stwierdzić, że stosowanie stawki w wysokości 10 proc. w rezultacie wyraziłoby się już za rok ubiegły niewspółmiernie wysoką kwotą złotych 120.000.— t. j. kwotą, stanowiącą około 27 proc. wszystkich kosztów ogólnej administracji podatkowej samorządu łódzkiego, zaś za rok bieżący

wysokość tych kosztów przekroczyłaby przy uwzględnieniu żądania władz kolejowych aż 33 proc.

Ta dysproporcja kosztów administracyjnych jednej daniny miejskiej w stosunku do wydatków na ogólną administrację wszystkich podatków byłaby tembardziej rażąca, jeżeli zważyć, że Skarb Państwa za wymiar i pobór podatków bezpośrednich, a więc za czynności bardziej skomplikowane, niż pobór pośredniego podatku od ładunków kolejowych, wypłaca samorządom tytułem odszkodowania zaledwie 3 proc. (art. 49 ustawy z dnia 11/VIII 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych — Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 747).

Wielokrotnie podejmowane zabiegi samorządu łódzkiego w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, w Ministerstwie Komunikacji i w Dyrekcji Kolei Państwowych w Warszawie w kierunku zmniejszenia żadanego odszkodowania, nie doprowadziły do porozumienia, rozbijając się o nieprzejednane stanowisko, jakie w tej sprawie zajęły władze kolejowe, podciągając gminę Łódź — największy ośrodek przemysłowy Rzeczypospolitej — pod jeden mianownik z pozostałymi gminami miejskimi, w budżecie których wpływ z podatku od ładunków kolejowych nie stanowią i nie mogą, z natury rzeczy, stanowić poważnej pozycji.

Jedynem ustępstwem, jakie dało się uzyskać u władz kolejowych, jest prolongata terminu *do dnia 1 września r. b.* poboru omawianego podatku przez organa kolejowe.

W piśmie z dnia 28/VII 1927 r. Nr. dz. VI/3 8047 — (odpis w załączeniu) Dyrekcja Kolei Państwowych w Warszawie kategorycznie oświadcza, że, o ile odnośna umowa nie będzie podpisana, t.j., o ile zarząd miasta nie zgodzi się na opłacanie administracji kolejowej za czynności inkasowe 10 proc. wpływów sum zainkasowanych, pobieranie podatku od ładunków kolejowych na rzecz m. Łodzi przez funkcjonarjuszów kolejowych wstrzymane zostanie z dniem 1 września r. b.

Wprowadzenie w czyn takiego zarządzenia Ministerstwa Komunikacji stać się może tem groźniejszym dla Kasy Miejskiej, że — z jednej strony miejskie władze podatkowe, ze względu na przeszkody natury technicznej (brak odpowiedniego lokalu na stacjach kolejowych), pozbawione są obecnie możliwości zorganizowania dostatecznego aparatu własnego, z drugiej — przyznanie odszkodowania w żądanej wysokości 10 proc. — byłoby, jak to już wyżej udowodniliśmy, równoznaczne z zaprzepaszczeniem interesów miasta.

Jeżeli następnie zważyć:

1. że wszystkie położone na terenie miasta objekty państwowych kolei korzystają z miejskich urządzeń użyteczności publicznej bez jakichkolwiek ograniczeń,

2. że wbrew wyraźnemu brzmieniu art. 119 ustawy z dnia 14/V 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 412) instytucje kolei państwowych w Łodzi nie uiściły za okres r. 1923, 1924 i 1925 krociowych sum należących kasie miejskiej z tytułu komunalnego dodatku do państwowego podatku przemysłowego,

to instytucje te nie opłacają komunalnego podatku od nieruchomości,

to jest, w rzeczywistości, wady rzeczą, by władze kolejowe, w myśl zasady wzajemności, w odpowiednim i godziwym wynagrodzeniu świadczyły za pomocą swego zarządu pewne usługi.

Wobec powyższego, w tej sprawie, w której chodzi o interesy miasta, nie należy, w tej rzeczy i po wyczerpaniu wszystkich środków, zmniejszenia w drodze kompromisu sprawy dalszego poboru

przez organa kolejowe podatku od ładunków kolejowych, Magistrat m. Łodzi, powołując się na powyższe, ma zaszczyt prosić Radę Ministrów:

by raczyła powziąć decyzję, mocą której Ministerstwo Komunikacji pobierałoby nadal za inkaso miejskiego podatku od towarów, przywożonych drogami żelazniami, wynagrodzenie od gminy Łódź w dotychczasowej wysokości, t. j. w rozmiarze 5 proc. od sum zainkasowanych.

Łódź, dnia 16 sierpnia 1927 r.

Przewodn. Wydz. Podatkowego

I. Kulamowicz

Prezydent

w. z. (—) W. Wojewódzki

* * *

Ponieważ na powyższe pismo dłuższy czas nie było odpowiedzi, a termin prekluzyjny — 1 września — był coraz bliższy, Magistrat postanowił zrezygnować z usług organów kolejowych i prowadzić inkaso omawianego podatku przez własnych funkcjonariuszy.

W związku z tem odbyła się w dniu 30 sierpnia r. b. konferencja przedstawicieli Magistratu z naczelnikami wszystkich stacyj węzła łódzkiego w sprawie wyznaczenia na tychże stacjach odpowiednich pomieszczeń dla pracowników Magistratu, w celu bezpośredniego pobierania podatku miejskiego od odbiorców przesyłek kolejowych.

W rezultacie konferencji okazało się, iż lokale, któreby mogły być przeznaczone na wspomniane cele, wymagają remontu oraz przeprowadzenia pewnych koniecznych instalacyj technicznych. Wobec tego zwrócono się telegraficznie do Ministerstwa Komunikacji — Departamentu Handlowo-Taryfowego w Warszawie z prośbą o przesunięcie wspomnianego terminu prekluzyjnego do dnia 1 października r. b.

W dniu 31 sierpnia r. b. Dyrekcja Polskich Kolei Państwowych zawiadomiła depeszą cyrkularną Magistrat m. Łodzi, jak i stacje węzła łódzkiego, iż Ministerstwo Komunikacji przychyliła się do powyższej prośby. W związku z tem do dnia 1.X 1927 roku podatek od ładunków kolejowych pobierają nadal funkcjonariusze kolejni na dotychczasowych warunkach.

Zaznaczyć należy, że tasama kwestja była do niedawna aktualna i w Warszawie, gdzie jednak, ze względu na łatwiejsze warunki lokalne, znalazła już swe rozwiązanie, a urzędnicy Magistratu m. Warszawy pobierają wspomniany podatek na stacjach węzła warszawskiego od dnia 1 września r. b.

M. T.

SPRAWOZDANIE

Wydziału Opieki Społecznej

za czas od 1 stycznia do 30 czerwca 1927 roku.

ODDZIAŁ OPIEKI OTWARTEJ.

W pierwszym półroczu 1927 roku Oddział udzielił ogółem 756.105 różnych świadczeń w dziale Opieki Otwartej i Półotwartej, z których korzystało 187.217 osób

Świadczenia te dzieliły się, jak następuje;

*1. ŚWIADCZENIA w NATURZE.**a) obiady dla dorosłych.*

Wydano ogółem obiadów 572.847, czyli przeciętnie 3206 dziennie. W tej liczbie dla pracowników fizycznych — 398.362, t. j. przeciętnie dziennie — 2231, dla pracowników umysłowych — 174.485, czyli przec. dziennie. — 975.

b) Zapomogi gotówkowe.

W okresie sprawozdawczym wypłacono ogółem zapomóg 1711 w kwocie zł. 24.587.05, z czego dorosłym 1161 zapomóg w wysokości zł. 14.350.85, dla dzieci — 750 zapomóg w kwocie zł. 10.236.20.

2. POMOC LEKARSKA.

Lekarze Wydziału Opieki Społecznej odwiedzili w I półroczu r. b. ogółem 997 obłożnie chorych, w czym 771 osób dorosłych i 226 dzieci.

Pomocy ambulatoryjnej udzielono, wzgl. wydano recept na bezpłatne lekarstwa 5.570 osobom, z czego 3.309 dorosłym oraz 2.261 dzieciom.

Ogółem więc pomocy lekarskiej Wydział Opieki Społecznej udzielił w okresie sprawozdawczym 6.567 osobom, w czym 4.080 dorosłym i 2.487 dzieciom.

3. POMOC PRAWNA.

Do Patronatu Prawnego zgłoszono w I półroczu r. b. 1.680 spraw, zaświadczeń o stanie materialnym wydano 1.372.

Ogółem więc w dziedzinie pomocy prawnej Wydział Opieki Społecznej udzielił świadczeń 3.052 osobom.

4. MIEJSKIE DOMY NOCLEGOWE i SCHRONISKA.

W okresie sprawozdawczym korzystało:

z I Miejskiego Domu Noclegowego dla mężczyzn	— 1.244 osób
z II " " " " kobiet	— 367 "
z III " " " dla kobiet z dziećmi	— 456 "
ze Schroniska dla repatriantów w Chojnach	— 322 "
" " " eksmitowanych	— 208 "

Razem — 2.597 osób

5. POŚREDNICTWO PRACY.

W ciągu I półrocza r. b. do Miejskiego Biura Pośrednictwa Pracy dla służby domowej zgłosiło się po pracę 2.068 osób, z których dano pracę 1.318 osobom.

6. CHOWANIE ZWŁOK BIEDNYCH.

W okresie sprawozdawczym pochowano na koszt Miasta 156 osób, z czego 107 dorosłych i 49 dzieci.

7. OPIEKA OTWARTA nad DZIECKIEM.

Wydano mleka dla matek karmiących i niemowląt 38.327 porcyj, kosztem zł. 13.074.95.

Oprócz tego „Kropla Mleka“ otrzymała subsydjum w kwocie zł. 6.000.

Pozatem na dokarmianie dzieci, uczęszczających do ochron, wydano 129.540 porcyj żywności, ogólnej wartości zł. 16.422.50.

ODDZIAŁ OPIEKI ZAMKNIĘTEJ.

1. MIEJSKIE DOMY WYCHOWAWCZE.

W okresie sprawozdawczym w 9 zakładach wychowawczych miejskich przebywało przeciętnie miesięcznie 642 dzieci, z czego na poszczególne instytucje przypada:

I	Miejski Dom Wychowawczy dla niemowląt	123
II	" " " " " dzieci w wieku przedszkolnym	109
III	" " " " " dziewcząt w wieku szkolnym	101
IV	" " " " " dzieci chorych na jaglicę	66
V	" " " " " chłopców w wieku szkolnym	73
I	" Bursa dla chłopców	69
II	" " " " " dziewcząt	12
	Miejskie Pogotowie Opiekuńcze dla dzieci	44
	Internat dla chłopców	45

Razem 642

Nadto z I M. Stacji Opieki nad dzieckiem korzystało w okresie sprawozdawczym 67 dzieci, oddanych na wychowanie osobom prywatnym.

W warsztatach rzemieślniczych przy Bursie dla chłopców wykonano: w warsztacie szewckim (14 chłopców) uszyto 266 par nowego obuwia oraz naprawiono 798 par,

w warsztacie krawieckim (8 chłopców) uszyto 9 płaszczy i 509 ubrań.

w warsztacie rymarskim (6 chłopców) wykonano: 109 teczek, 8 plecaków, 42 paski, 17 pitek nożnych, 5 materacy, 2 stołki rybackie.

2. UMIESZCZANIE DZIECI na WYCHOWANIE.

a) U osób prywatnych i w zakładach.

W dniu 1 stycznia 1927 r. u osób prywatnych było dzieci, oddanych na wychowanie przez Wydz. Opieki Społ. — 42, w ciągu I półrocza umieszczono — 33, odebrano — 2, pozostało w dniu 30 czerwca r. b. — 73 dzieci.

W domu Sierot „Sienkiewiczówka“ w dniu 1. I. b. r. było 23 dzieci, w ciągu półrocza umieszczono — 1, odebrano — 1 dziecko, pozostało 23 dzieci.

W Internacie T-wa „Przyszłość“ w Łodzi w ciągu okresu sprawozdawczego przebywał 1 chłopiec.

W Zakładzie wychowawczym ks. Salezjanów w Lubomiersku było 1. I. r. b. — 2 chłopców, przybyło w ciągu półrocza — 4, ubył — 1, pozostało w dn. 30. VI. — 5 chłopców

W Domu Wychowawczym dla niemowląt „Toz,a“ — było 6, pozostało 6 dzieci.

b) W Zakładach Wychowawczo-Poprawczych.

W Zakładzie Wychow.-Poprawczym w Cieszynie było 5, pozostało 5 chłopców.

w Zakładzie Wych.-Poprawczym w Herbach był 1 chłopiec, przybył w c. półrocza — 1, pozostało — 2 chłopców.

w Zakładzie Wych.-Poprawczym w Łagiewnikach (pod Krakowem) było 5 dziewcząt, pozostało 5 dziewcząt.

w Zakładzie Wychow.-Poprawczym „Anioła Stróża“ w Płocku było 2 dziewcząt, ubył — 1, przybyło — 1, pozostało 2 dziewcząt.

w *Domu Misyjnym SS. Pasterek w Radogoszczu* było 11 dziewcząt, przybyło — 4, ubyło — 1, pozostało — 14 dziewcząt.

c) *W Zakładach Wychowawczo-Leczniczych.*

W Zakładzie Wychowawczo-Lecznym dla dziewcząt jagliczych w Witkowicach było 27 dziewcząt, ubyło — 1, przybyło — 6, pozostało — 32 dziewcząt.

w Zakładzie Wychow.-Lecznym w Śremie było 17 dziewcząt, ubyło — 2, przybyło — 1, pozostało — 16 dziewcząt,

w Zakładzie Wychow.-Leczn. w Stradomiu było 55 chłopców, przybyło — 3, ubyło — 5, pozostało — 53 chłopców.

d) *W Zakładach dla dzieci — kalek.*

W Zakładzie dla ociemniałych w Warszawie było w dniu 1 I. r. b. 1 dziecko, przybyło w ciągu I półrocza — 2, pozostało w dn. 30 VI. — 3 dzieci.

w Instytucie dla ociemniałych i głuchoniemych w Warszawie było 1 dziecko, przybyło — 2, ubyło — 2, dzieci pozostało — 1 dziecko.

w Internacie dla głuchoniemych chrześ. w Łodzi było 2 dzieci, przybyło — 1 dziecko, pozostało — 3 dzieci.

w Ewang. Domu Diakonisa w Łodzi przebywa 1 dziecko, chore na epilepsję.

Razem więc z dzieci, umieszczonych na wychowanie, w dniu 1 stycznia r. b. było 202 dzieci, w ciągu półrocza przybyło — 59, ubyło — 16, w dn. 30. VI. pozostało — 245 dzieci.

W okresie sprawozdawczym wypłacono prywatnym zakładom wychowawczym subsudja w wysokości 10.000 zł.

3. KOLONJE LECZNICZE.

Podobnie jak dotychczas, tak i w okresie sprawozdawczym dzieci zagrożone gruźlicą, umieszczano na kolonjach leczniczych, a mianowicie:

W dziecięcym Schronisku Leczn. Uniw. Jag. w Zakopanem było 1. I. 1927 r. 12 dzieci, przybyło w ciągu półrocza — 1, ubyło — 3, pozostało w dn. 30 VI — 10 dzieci.

Na Kolonji Leczniczej Dziecięcej im. Dr. J. Brudzińskiego w Busku przebywało 21 dzieci.

Na Miejskiej Łódzk. Kolonji Leczn. w Rabce przebywało 54 dzieci.

Na Kolonji Letniej w Gdyni przebywało 20 dzieci.

Ogółem tedy na kolonjach leczniczych w okresie sprawozdawczym przebywało 107 dzieci.

4. OPIEKA nad STARCAMI i KALEKAMI.

W Miejskim Domu Starców i Kalek Chrześcian przebywało minimum 312, maximum — 338 osób.

W Przytułku Starców i Paralityków Łódzk. Żydowskiego T-wa Dobroczynności przebywało na koszt Magistratu 16 starców.

Biuletyn Statystyczny.

Opracowano w Wydziale Statystycznym Magistratu m. Łodzi.

ZE STATYSTYKI PRZYWOZU i WYWOZU m. ŁODZI.

PRZYWÓZ WĘGLA

ROK MIESIĄC	Waga w tonnach
1922	666.465
1923	719.503
1924	628.189
1925	770.882
1926	779.802
Styczeń 1927	157.319
Luty "	65.444
Marzec "	44.541
Kwiecień "	46.289
Maj "	48.094
Czerwiec "	51.826
Lipiec "	57.162
Ogółem 7 mies.	470.675

PRZYWÓZ BAWĘLNY i WATY.

ROK MIESIĄC	Waga w tonnach
1922	70.103
1923	51.970
1924	34.564
1925	40.330
1926	47.052
Styczeń 1927	4.651
Luty "	5.216
Marzec "	4.012
Kwiecień "	3.563
Maj "	4.774
Czerwiec "	4.431
Lipiec "	4,121
Ogółem 7 mies.	30.768

PRZYWÓZ WEŁNY SZTUCZNEJ i NATURALN.

ROK MIESIĄC	Waga w tonnach
1922	16.035
1923	22.400
1924	15.829
1925	9.699
1926	11.859
Styczeń 1927	1.430
Luty "	1.238
Marzec "	1.001
Kwiecień "	1.279
Maj "	1.164
Czerwiec "	942
Lipiec "	601
Ogółem 7 mies.	7.655

WYWÓZ TKANIN LNI- NYCH, WEŁNIANYCH i BAWĘLNIANYCH.

ROK MIESIĄC	Waga w tonnach
1922	71.938
1923	89.258
1924	53.448
1925	61.524
1926	52.257
Styczeń 1927	6.086
Luty "	5.823
Marzec "	6.696
Kwiecień "	4.890
Maj "	4.938
Czerwiec "	5.300
Lipiec "	5.971
Ogółem 7 mies.	39.704

WYWÓZ TKANIN JEDWAB- NYCH i POLJEDWABNYCH.

ROK MIESIĄC	Waga w tonnach
1922	927
1923	289
1924	82
1925	162
1926	1.230
Styczeń 1927	—
Luty "	—
Marzec "	—
Kwiecień "	—
Maj "	—
Czerwiec "	—
Lipiec "	—
Ogółem 7 mies.	—

WYWÓZ TKANIN JUTO- WYCH i KONOPNYCH.

ROK MIESIĄC	Waga w tonnach
1922	380
1923	386
1924	193
1925	326
1926	1.179
Styczeń 1927	—
Luty "	—
Marzec "	—
Kwiecień "	—
Maj "	2
Czerwiec "	3
Lipiec "	2
Ogółem 7 mies.	7

Budowa Pomnika T. Kościuszki w Łodzi.

Wniu 6 b. m., o godz. 12 w poł. w sali posiedzeń Magistratu odbyło się posiedzenie Komitetu Budowy Pomnika T. Kościuszki w Łodzi, w którym wzięli również udział zaproszeni pp.: prof. arch. Cz. Przybylski z Warszawy oraz nacz. architekt miejski inż. W. Lisowski.

Tematem obrad było ustawienie na Placu Wolności kulisy w naturalnej wielkości przyszłego pomnika, wykonanej z drzewa przez Warsztaty Miejskie pod kierownictwem inż. J. Rodewalda, kierownika Oddziału Technicznego w Wydziale Budownictwa Magistratu m. Łodzi.

Po zagajeniu posiedzenia przez przewodniczącego Komitetu, p. prezesa d-ra B. Fichnę, twórca pomnika, p. M. Lubelski udzielił szeregu wyjaśnień odnośnie szczegółów technicznych budowy. M. in. p. Lubelski zakomunikował, że ustawienie szablonu drewnianego miało na celu sprawdzenie stosunku wielkości przyszłego monumentu do rozmiarów placu, oraz wyjaśnienie stosunku wzajemnego poszczególnych elementów pomnika. Cel ten został w zupełności osiągnięty tak, iż obecnie można się z łatwością zorientować co do wrażenia całości pomnika w stosunku do otaczających obecnych i przyszłych budowli na Placu Wolności, w szczególności zaś przyszłego Gmachu Rady Miejskiej.

Dyskusja toczyła się około propozycji pewnych drobnych zmian, wysuwanych przez prof. Cz. Przybylskiego, przyczem zwrócono się

do autora projektu z prośbą o wzięcie ich pod uwagę przy ostatecznej kompozycji pomnika.

Pozatem omawiana była kwestja kamienia, z którego ma być sporządzony pomnik, przyczem przeglądaną nadesłane oferty i próbki.

W rezultacie zdecydowano — na wniosek p. Wiceprezydenta inż. W. Wojewódzkiego — by przy zakupie kamienia kłaść główny nacisk na materiały krajowe, o ile to się okaże możliwe. W związku z tem Komitet zwrócił się do p. Lubelskiego z prośbą o zebranie dokładnych danych co do możliwości otrzymania granitu z kamieniołomów wolińskich lub tatrzańskich.

* * *

Wedle informacji twórcy pomnika, p. M. Lubelskiego, model figury i 2 płaskorzeźby zostaną z końcem roku oddane Komitetowi i natychmiast skierowane do odlewni bronzów. Dalsze 2 płaskorzeźby wykonane będą w pracowni do końca kwietnia 1928 r., a odlew ich ukończony będzie prawdopodobnie w połowie przyszłego roku.

Roboty budowlane i kamieniarskie prowadzone będą przez Magistrat, a podjęte zostaną natychmiast po zdecydowaniu kwestji kamienia, co nastąpi w ciągu najbliższych tygodni.

Całość pomnika ukończona będzie w drugiej połowie przyszłego roku, poczem nastąpi uroczyste odsłonięcie i oddanie pomnika społeczeństwu.

KRONIKA MIEJSKA

— **Pomoc dla powodzian.** W związku z konferencją, odbytą niedawno w Urzędzie Wojewódzkim w sprawie pomocy dla dotkniętej powodzią ludność Małopolski Wschodniej — Magistrat, na wniosek p. wiceprezydenta inż. W. Wojewódzkiego, postanowił wyasygnować kwotę 10.000 zł. na niesienie doraźnej po-

mocy ludności Małopolski Wschodniej, nawiedzanej klęską powodzi.

— **Uroczystość w Radogoszczu.** W niedzielę dnia 4 b.m. odbyła się w Radogoszczu uroczystość poświęcenia Domu Misyjnego oraz Zakładu Wychowawczego dla dziewcząt pod kierownictwem S. S. Pasterek.

W uroczystości m. in. wzięli udział pp.: wicewojewoda S. Lewicki, wiceprezydent inż. W. Wojewódzki, wiceprezes Rady Miejskiej J. Wolczyński, ławnik W. Adamski, szereg radnych miasta oraz zaproszeni goście.

Uroczystość rozpoczęła się o godzinie 9 rano Mszą św., którą odprawił w miejscowej kaplicy ks. prałat Szczepański, poczem J. E. ks. Biskup W. Tymieniecki w otoczeniu ks. prałata Dzioby, ks. dr. Marzotki i duchowieństwa dokonał poświęcenia Domu Misyjnego, Groty N.M.P. z Lourdes oraz Zakładu Wychowawczego.

Po dokonaniu poświęcenia do licznie zebranych obok groty gości oraz wychowanek Zakładu przemówił J. E. Ks. Biskup W. Tymieniecki, podnosząc wielkie znaczenie Zakładu dla miasta oraz dziękując przedstawicielom władz państwowych i komunalnych oraz Komitetowi Opiekuńczemu za przyczynienie się do stworzenia tak pożytecznej i potrzebnej w naszym mieście instytucji.

Następnie J. E. Ks. Biskup udzielił wychowankom Zakładu Sakramentu Bierzmowania, poczem goście, oprowadzani przez S. S. Pasterki, zwiedzili Zakład, mieszczący 40 wychowanek. Ogólnie stwierdzono wielką dbałość i staranność S.S. Pasterek o powierzone im pieczę wychowanki, które zaprezentowały gościom pięknie wykonane hafty ręczne, ornaty, sztandary, koronki i t. p.

— **Delegat Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Łodzi.** W ubiegłym tygodniu bawił w Łodzi delegat Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Departament i Służby Zdrowia — Dr. Zachert, delegowany przez Ministerstwo dla zapoznania się z obecnym stanem akcji walki z jaglicą na terenie Województwa Łódzkiego.

Dr. Zachert w towarzystwie Naczelnika Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia, dr. S. Skalskiego oraz inspektora sanitarnego m. Łodzi dr.

A. Starzyńskiego — zwiedził Ambulatorjum Miejskie dla dzieci chorych na jaglicę, oraz lokal i urządzenia Sekcji do Walki z Jaglicą przy Oddziale Sanitarnym Wydziału Zdrowotności Publicznej, jak również Miejskie Szkoły Powszechne dla dzieci chorych na jaglicę.

— **Teatr Miejski w przyszłym sezonie.** W dniu 7 b.m. o godz. 9.30 wiecz., odbyło się w Miejskiej Gallerji Sztuki zebranie towarzyskie, w czasie którego dyrektor Teatru Miejskiego w Łodzi, p. B. Gorczyński wygłosił program prowadzenia Teatru w przyszłym sezonie.

Wśród zebranych obecni byli m. in. pp. wiceprezydenci inż. W. Wojewódzki i W. Groszkowski, wiceprezes Rady Miejskiej J. Wolczyński, ławnik Fr. Kruczkowski, wizytator T. Czapczyński, dyrektor Zarządu Miejskiego J. Zalewski, liczne grono przedstawicieli świata artystycznego i kulturalnego, prasy i t. d.

Dyrektor B. Gorczyński w przemówieniu swem wskazał na specyficzne zadania, jakie w Łodzi ma do spełnienia Teatr Miejski, zapowiadając w związku z tem utworzenie szeregu placówek teatralnych na krańcach miasta, jak również małego teatru w śródmieściu dla sztuk o charakterze kameralnym.

Z przeszłego repertuaru zapowiedział dyr. Gorczyński wystawienie szeregu utworów z epoki romantyzmu polskiego, jak: „Dziady” Mickiewicza i kilka dramatów Słowackiego (m. in. niegranego dotąd „Agezylausza”), z literatury klasycznej utwory Kochanowskiego i in. dla młodzieży szkolnej, wzorowe wystawienie „Zemsty” Fredry oraz szereg nowości z działu współczesnej twórczości scenicznej polskiej.

Pozatem wymienił dyr. Gorczyński szereg utworów z literatury francuskiej (Moljer, Wiktor Hugo i kilku autorów współczesnych), angielskiej (z klasyków Szekspir), niemieckiej (m. in. I część „Fausta”), włoskiej, skandynawskiej („Peer Gynt” Ibsena), rosyjskiej (Tołstoj,

„Na dnie“ Gorkija i in.), hiszpańskiej i t. d.

Przemówienie dyr. Gorczyńskiego, zakończone wezwaniem do prasy z prośbą o surową krytykę, lecz i życzliwe poparcie — przyjęte zostało ogólnym aplauzem i dało temat do ożywionej dyskusji wśród zebranych.

— **Z Miejskiej Biblioteki Publicznej.** Działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej (Andrzeja 14) w ciągu sierpnia r.b. przedstawia się następująco:

W okresie sprawozdawczym z M. B. P. ogółem korzystało 1.020 osób, w tem 666 mężczyzn i 354 kobiety. Według zawodów wśród czytających było 261 uczniów, 306 studentów, 6 urzędników państwowych i komunalnych, 65 nauczycielstwa, 42 pracowników biurowych i handlowych, 16 osób zawodów wyzwoleńców, 13 robotników i rzemieślników, 1 przemysłowiec i 310 osób innych zawodów.

Czytelnicy ci przeczytali w ciągu sierpnia r.b. ogółem 1993 dzieł. Największym powodzeniem cieszyły się: krytyka literacka — 676, następnie zaś nauki społeczne — 338, przyroda i matematyka — 291, historia i geografia — 223, nauki stosowane — 190, filozofja — 154, pisma z lat ubiegłych — 94, książki własne — 77, czasopisma — 65, sztuki piękne — 47, filologia — 41, religja — 26 i dział

ogólny — 7.

Frekwencja czytających w okresie sprawozdawczym w porównaniu z poprzednim miesiącem (lipcem) wzrosła o 222 osoby, w tem 81 mężczyzn i 141 kobiet.

— **Barak dla tyfusowo-chorych.**

W ostatnim czasie stwierdzono znaczny wzrost liczby zachorowań na tyfus brzuszny. O ile mianowicie w czerwcu r.b. do Oddziału Sanitarnego Wydziału Zdrow. Publ. zgłoszono 14 wypadków zachorowań, to w lipcu liczba ta wzrosła do 41, a w sierpniu do około 140 wypadków.

W związku z tem Wydział Zdrowotności Publicznej zwrócił się do Magistratu z wnioskiem otwarcia specjalnego baru tyfusowego w miejskim szpitalu w Radogoszczu.

Sprawą tą zajmował się Magistrat na ostatniem swem posiedzeniu i uchwalił uruchomić wspomniany barak z dniem 10 września r.b., jak również przyjąć odpowiednią liczbę pielęgniarek i dozorczyń oddziałowych.

W powyższym dniu barak tyfusowy został uruchomiony. Liczy on 68 łózek.

Zaznaczyć należy, że wzrost liczby zachorowań na tyfus brzuszny tłumaczy się zawleczeniem choroby z okolicznych miejscowości, a większość wypadków dotyczy mieszkańców gmin, sąsiadujących z Łodzią.

Z ŻYCIA MIAST POLSKICH

Wybory do Rad Miejskich w Województwie Białostockiem.

W dniu 3 b.m. wojewoda białostocki rozwiązał Rady Miejskie w Grodnie, Suwałkach i Łomży, zarządzając przeprowadzenie nowych wyborów w tych miastach w terminie do 15 października r. b.

Wybory do Rady Miejskiej w Bełchatowie.

W dniu 4 września r. b. odbyły się drugie — od czasu, gdy Bełcha-

tów stał się miastem — wybory do Rady Miejskiej. Na 4376 uprawnionych, głosowało 85 proc.

Na poszczególne listy padło: nr. 1 (Zjedn. Chrześcij.) — 732 głosy, 5 mand.; nr. 2 (PPS.) — 594 głosy, 4 mand.; nr. 3 (komuniści) — 594 gł., 4 mand.; nr. 4 (Bund) — 367 gł., 2 mand.; nr. 5 (Poale Sjon) — 160 gł., 1 mand.; nr. 6 (Zyd. Zjedn. Robotn. Relig.) — 316 gł., 2 mand.; nr. 7 (Rzem. i kupcy żyd.) — 444 gł., 4 mand.; nr. 8 (Bezpart. żyd.) — 132 gł., 0 mand.

Zasystowanie wyborów do Rady Miejskiej w Przemyślu.

Do starostwa w Przemyślu nadszedł reskrypt z województwa lwowskiego, na podstawie którego województwo lwowskie zasystowało, aż do dalszego zarządzenia, wybory do Rady Miejskiej w Przemyślu, które miały się odbyć — 11 b. m.

Unieważnienie wyborów do rady m. Głowna.

W dniu 6 września r. b. unieważnił Wojewoda łódzki wybory do tady miejskiej w Głownie, powiatu brzezińskiego.

P. Wojewoda polecił staroście w Brzezinach zarządzić bezzwłocznie przeprowadzenie nowych wyborów.

Wybory do Rady Miejskiej w Tomaszowie Mazowieckim.

W dniu 8 b. m. odbyła się w Urzędzie Wojewódzkim pod przewodnictwem p. wicewojewody Lewickiego konferencja w sprawie wyborów do rady miejskiej w Tomaszowie Mazowieckim.

Po przyjęciu szeregu uchwał, szczególnie dotyczących spisów wyborców, ustalono termin wyborów na dzień 23 października r. b.

Rozwiązanie Rady Miejskiej w Zawierciu.

Zarząd miasta Zawiercia otrzymał z województwa kieleckiego pismo z motywami rozwiązania rady miejskiej w Zawierciu. Nowe wybory oznaczono na dzień 16 października.

Przetarg.

Magistrat m. Łodzi ogłasza niniejszem publiczny przetarg ofertowy na urządzenie filtra biologicznego na posesji szkoły powszechnej przy ul. Podmiejskiej z własnych przedsiębiorcy materiałów i robocizną z wyjątkiem cegły, którą Magistrat będzie potrącać z rachunków, licząc po 70 złotych za tysiąc sztuk.

Oferty należy składać w Magistracie, pl. Wolności Nr. 14, III piętro, pokój Nr. 52 do dnia 21 września 1927 roku do godziny 12-ej, gdzie przejrzeć można kosztorys, projekt i warunki przetargu.

Magistrat zastrzega sobie prawo wyboru z pośród wniesionych ofert, względnie nie przyjęcia żadnej.

Łódź, dnia 15 września 1927 roku.

Ogłoszenie.

Termin składania ofert na wycier kominów w granicach miasta — przedłuża się do 15 września r. b.

Oferty składać należy w Wydziale Gospodarczym Magistratu (Oddział Kontraktowy) Plac Wolności 14. II piętro, pokój Nr. 37.

Magistrat m. Łodzi.

Ogłoszenie.

Magistrat m. Łodzi. Wydział Gospodarczy, ogłasza niniejszem konkurs na dostawę 5000 centnarów kartofli na zapas zimowy dla instytucji miejskich.

Termin składania ofert do dnia 28 września r. b. Szczegółowych informacji udziela Oddział Zaopatrywania, Plac Wolności 14, II piętro, pokój 36.

Łódź, dnia 13 września 1927 roku.

Magistrat m. Łodzi.

Wyszło z druku:

Sprawozdanie z działalności ZARZĄDU MIEJSKIEGO

w. r. 1926,

zawierające na 304 stronach i licznych tablicach całokształt prac Rady Miejskiej i Magistratu m. Łodzi w roku ubiegłym.

Cena egzemplarza 5 zł.

**Do nabycia w większych księgarniach
oraz w Oddziale Prasowym Magistratu m. Łodzi,
Pl. Wolności 14, II p, pok. Nr. 33.**

Miejski Kinematograf Oświatowy

TEL. 18-26. **WODNY RYNEK** (róg Rokicińskiej), **PROGR. 35.**
dojazd tramwajami 6 i 10.

Od poniedziałku, dn. 12 do poniedz., dn. 19 września 1927 r.

Dla Dorosłych: początek seansów codziennie o g. 18.45, 20.45.
(w soboty i niedziele o g. 16.45, 18.45 i 20.45).

Dla Młodzieży: początek seansów codziennie o godz. 15 i 17,
(w soboty i niedziele o godz. 13 i 15).

NĘDZNICY (Les Misérables)

Dramat w 12 częściach (SERJA I i II) podług znanej powieści WIKTORA HUGO.

W rolach głównych:

Sandra Milovanoff, Gabriel Gabrio, Jan Toulont, Paul Jorge i G. Saillard.
(Fantina i Kozetta) (Jean Valjean) (Javert) (Biskup Myriel) (Thénardier)

Następny program: **KOŁO UDREKI (La Roue).**

W poczekalniach kina codz. do g. 22 audycje radjofoniczne.